

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در مدارس ایران

Investigating the perceptions of EFL teachers about the flipped classroom model in Iranian schools

Mostafa Bahmani

Mohammad Javadipour

Rezvan Hakimzade

Keivan Salehi

Sayed Behnam Alavi Moghadam

مصطفی بهمنی *

محمد جوادی پور **

رضوان حکیم‌زاده ***

کیوان صالحی ****

سید بهنام علوی مقدم *****

Abstract

Teachers everywhere are constantly working hard to invest in technological innovations to improve the educational standards and create new models and strategies of teaching and learning. One of these models that seem to rely heavily on technology is the "flipped learning" or "flipped classroom model". The present study aimed at investigating the perceptions of EFL teachers about the flipped classroom model in the Iranian schools. Sample of the research were 72 teachers from 9 educational districts participating in an in service training course named "designing flipped classroom for English course". The quantitative results showed that the total degree of teachers' responses was (3.85) which suggested a moderate level of perceptions and there were no statistical significant differences at ($\alpha = 0.05$) on the total degree of perceptions between teachers due to gender, qualification and experience. On the other hand, the qualitative results revealed three major themes with regard to teachers' perceptions and that teachers were somehow divided into two groups. The first group was in favor of using the flipped learning model but with mature students and after providing the required infrastructure. The second group was not in favor of using the flipped learning model because it might add more responsibilities and tasks to the overloaded teachers and it might distract students as well. In light of the results of the present study, the researchers offered some recommendations.

Keywords: Flipped learning, Flipped classroom model, English course, Teachers' perception

چکیده

معلمان تلاش می‌کنند تا استانداردهای آموزش را به کمک تکنولوژی بهبود بخشیده، الگوها و راهبردهای جدید یاددهی-یادگیری خلق کنند. یکی از این مدل‌ها که توجه بسیاری از معلمان را به خود جلب کرده است و به خوبی از تکنولوژی در آموزش بهره می‌برد، مدل کلاس درس معکوس است. تحقیق حاضر با هدف بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره مدل کلاس درس معکوس در مدارس ایران انجام شده است. نمونه تحقیق ۷۲ نفر از معلمان زبان انگلیسی منطقه ۹ آموزش و پرورش تهران، شرکت کننده در دوره آموزش ضمن خدمت تحت عنوان طراحی کلاس معکوس برای درس زبان انگلیسی بودند. نتایج کمی نشان داد که میانگین کلی پاسخ‌های معلمان (۳.۸۵) بود که نشان از موافقت بالای معلمان درباره کاربرد این روش داشت. از نظر آماری نیز تفاوت معناداری بین نگرش معلمان با توجه به جنسیت، مدرک تحصیلی و سابقه تدریس درباره موافقت با این مدل مشاهده نشد. نتایج کیفی سه موضوع را درباره نگرش معلمان نسبت کلاس درس معکوس نمایان ساخت و معلمان را به دو گروه تقسیم نمود. گروه اول طرفدار استفاده مدل کلاس معکوس برای دانش آموزان مقاطع بالاتر به شرط فراهم کردن ابزارهای مناسب برای دانش آموزان بودند. گروه دوم با استفاده از مدل کلاس معکوس موافق نبودند، چون باعث تحمیل کار اضافه و مسئولیت بیشتر بر معلمان پرمشغله می‌شد و از طرفی تمرکز دانش آموزان را نیز به هم می‌ریخت. همچنین با توجه به نتایج تحقیق پیشنهادی ارائه شد.

واژه‌های کلیدی: یادگیری معکوس، مدل کلاس درس معکوس، درس زبان انگلیسی، نگرش معلمان

* دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

** نویسنده مسئول: دانشیار گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

email: Javadipour@ut.ac.ir

*** دانشیار گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

**** استادیار گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

***** دانشیار گروه زبان انگلیسی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

۱. مقاله مستخرج از رساله دکتری است.

Received: 18 Aug 2016 Accepted: 10 Mar 2017

پذیرش: ۹۵/۱۲/۲۰

دریافت: ۹۵/۵/۲۸

مقدمه

امروزه آموزش زبان انگلیسی به دلیل توسعه اطلاعات، فناوری و ارتباطات به صورت یک اولویت جهانی درآمده است. لیکن در کشور ما آموزش زبان، به خصوص در سطح مدارس متوسطه که سنگ بنای آموزش زبان انگلیسی می‌باشد، با مسائل و مشکلات خاص خود رو به رو است. از نظر ریاضی (۲۰۰۵) مشکل اساسی در آموزش زبان خارجی در ایران این است که پس از گذشت سال‌ها هنوز برنامه مدون یا سیاست مشخص و روشنی درباره آموزش زبان خارجی وجود ندارد، از این رو راه‌حل آن در کوتاه مدت نیز بعید به نظر می‌رسد، هر چند در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر ارائه آموزش زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) برنامه درسی تأکید زیادی شده است (سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش، ۱۳۹۰). آموزش زبان بر توانایی ارتباطی و حل مسئله تأکید دارد، به گونه‌ای که فرد پس از آموزش قادر به ایجاد ارتباط با استفاده از تمامی مهارت‌های چهارگانه زبانی (گوش کردن، سخن گفتن، خواندن، و نوشتن) برای دریافت و انتقال معنا گردد. برنامه درسی آموزش زبان باید دانش‌آموزان را با پیکره زبانی، واژگان و ساخت‌های مورد نیاز برای برقراری ارتباط مؤثر و سازنده در سطح جهانی آشنا سازد. آموزش زبان‌های خارجی از ابتدای دوره متوسطه اول آغاز می‌شود و هدف آن آموزش چهار مهارت زبانی و آشناسازی دانش‌آموزان با مهارت‌های ارتباطی در چارچوب جهت‌گیری‌های کلی مورد نظر خواهد بود. در دوره متوسطه دوم، دانش‌آموزان باید بتوانند متن‌هایی در حد متوسط را بخوانند و مفاهیم آنها را دریابند (سند برنامه درسی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۹). مسئله ناتوانی دانش‌آموزان در استفاده از زبان انگلیسی با توجه به مدت زمانی که صرف تحصیل این زبان کرده‌اند، ما را وادار می‌کند تا با نگرشی نوین به آسیب‌های موجود در این حوزه گام بگذاریم. انتخاب و استفاده از روش تدریس مناسب، انگیزش، بهینه‌سازی روابط دانش‌آموز-معلم، مدیریت کلاس (براون ۲۰۰۷)، ارزشیابی‌های صحیح (فالکر و دیویدسون، ۲۰۰۸)، تکنولوژی نوین آموزشی (هارمر، ۲۰۰۱) و طراحی برنامه درسی مناسب (ریچاردز و رناندی، ۲۰۰۲ و نونان، ۱۹۹۸)، از جمله مسائلی است که در موفقیت آموزش زبان انگلیسی موثرند. بنابراین، برای اصلاح روش آموزش زبان انگلیسی در مدارس متوسطه ایران ضرورت دارد تغییر اساسی در شیوه‌های آموزش زبان انگلیسی اتفاق افتد. با عنایت به صرف هزینه‌های هنگفت و سرمایه‌گذاری کلانی که آموزش و پرورش در طول دوره متوسطه برای آموزش زبان انگلیسی می‌گذارد، نتایج قابل قبولی دریافت نمی‌کند. هر ساله آموزش و پرورش میلیونها تومان صرف برنامه ریزی، تألیف، آموزش معلمان و چاپ کتب زبان انگلیسی می‌کند، اما نتیجه این سرمایه‌گذاری و صرف هزینه، فارغ‌التحصیل شدن دانش‌آموزانی است که پس از سالها به سطح قابل قبولی از دانش و توانش زبانی نمی‌رسند. بین آنچه هست و آنچه باید باشد فاصله بسیار است. با نگاهی به وضعیت زبانی آن دسته از دانش‌آموزان که وارد دانشگاه می‌شوند، درمی‌یابیم که تقریباً به جز آن عده از فارغ‌التحصیلان دبیرستانی که در مؤسسات خصوصی زبان آموزش دیده‌اند، بقیه از نظر دانش زبانی در حد مطلوبی نیستند و این حاکی از آن است که آموزش دوره‌های متوسطه مؤثر نیست. باطنی (۱۳۶۹) معتقد است برنامه‌های زبان آموزی در مدارس جز ائتلاف سرمایه و نیروی انسانی نتیجه اثربخشی ندارد. ضیاحسینی (۱۳۷۶) علت عدم موفقیت و پیشرفت زبان انگلیسی در ایران را به خاطر استفاده از روش تدریس غالب «ترجمه-دستور» بیان نموده و اظهار می‌دارد: «هر چند در سالهای اخیر روشهای جدید توصیه می‌شود ولی به علت فقدان دبیران خوب، فعال و خبیره و نیز کمبود ساعات تدریس و نحوه غلط امتحان گرفتن و تأکید بر

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

آزمونهای کتبی متاسفانه هنوز موفقیت و پیشرفت قابل ملاحظه ای در فرایند یادگیری زبان انگلیسی در کشور ما به چشم نمی‌خورد». بسیاری از کتاب‌ها و پژوهش‌ها در زمینه آموزش زبان انگلیسی اذعان دارند که بیشتر کلاس‌های درس زبان انگلیسی به‌عنوان زبان دوم یا خارجی هنوز به شیوه معلم محوری اداره می‌شوند که منجر به عدم انطباق مطالب با نیازها و علایق دانش آموزان و تلاش آنها برای یادگیری شده است (ای.جی براون، ۲۰۰۷، کیم، ۲۰۰۸).

بهریزی، آموزگار و علیپور (۱۳۹۲) طی تحقیقی با عنوان "آسیب شناسی برنامه درسی زبان انگلیسی از دیدگاه دبیران و دانش آموزان" به این نتیجه رسیدند که عوامل آموزشی (استفاده از روش‌ها و الگوهای نامناسب تدریس، نبود امکانات و تسهیلات لازم، رویکردهای ارزشیابی غیرمعقول و نبود نگاه کاربردی به یادگیری زبان انگلیسی) و عوامل برنامه درسی (نبود پیش زمینه فرهنگی، ناتوانی در استفاده از روش‌های جدید و مدرن، استفاده از محتوای نامناسب و کمبود ساعات آموزش زبان)، از مهمترین آسیب‌های برنامه درسی زبان انگلیسی هستند. برای غلبه بر چنین روش آموزش سختگیرانه و غیراثربخش که متکی به انتقال صرف دانش سطحی از طریق ساختار غیر قابل انعطاف و خشک آموزشی (مثل؛ سخنرانی، تکلیف، آزمون‌ها، مطالعه برای کسب نمره در آزمون‌ها و یادگیری طوطی وار) است، بسیاری از مربیان تربیتی استدلال‌های متعددی در زمینه اهمیت ایجاد محیط یادگیری شاگرد محوری هم در کلاس درس و هم خارج از کلاس درس داشته‌اند (براون، ۲۰۰۷، ویگوتسکی، ۱۹۷۸). بکارگیری هوشمندانه فناوری‌های نوین، می‌تواند با توجه به تفاوت‌های فردی دانش آموزان در یادگیری زبان انگلیسی، آموزش کلاسی را در حد زیاد به سطوح بالای حیطه‌های شناختی بلوم هدایت کند. همچنین فاصله موجود بین اهداف برنامه درسی و مشکلات آموزشی را کاهش داده و رفتارهای یادگیری دانش آموزان را هدایت و اصلاح کند و به جای عادت دادن آن‌ها به اندوختن دانش در حافظه، مهارت‌های اندیشیدن، کاوشگری و خلاقیت را آموزش دهد (علی فرد، فاطمه و شمس الدین کامیاب، ۱۳۹۲). با توجه به نقش رسانه‌ها، اینترنت و تکنولوژی زندگی جوانان، کسانی که نگران آینده آنها هستند، مثل والدین، مربیان و سیاستگذاران آموزشی باید به هوش باشند (رایدوت، فوهر، روبرت، ۲۰۱۰). بنابراین، برای ورود موثرتر به مسائل آن‌ها، به فاصله استفاده از تکنولوژی در مدرسه و خارج از آن باید توجه کرد (داونز، بیشاپ، ۲۰۱۲). این شکاف به علت زندگی روزمره دانش آموزان شکل گرفته است. در حالی که، آنان وقت خود را در اینترنت فضاهای مجازی، بازی‌های کامپیوتری، موسیقی خارج از زمان کلاس سپری می‌کنند، در مدرسه با درس‌های کسل کننده به دور از تکنولوژی مواجه هستند (بنیت، تاپس، لیوی، ۲۰۱۳). مدل یادگیری معکوس پاسخی برای حل این مشکل است. در این روش، معلم ویدئوهای آموزشی را به دانش آموزان خارج از مدرسه ارائه می‌کند و وقت کلاس درس به تمرین مهارت‌ها از طریق فعالیت‌های حل مساله اختصاص پیدا می‌کند. با این روش، به علایق بچه‌ها با استفاده از منابعی که بیشتر وقت بچه‌ها صرف آن می‌شود، توجه می‌شود. یادگیری معکوس مدلی از یادگیری آمیخته است که هر کاربرد تکنولوژی که بر کلاس درس تاثیر می‌گذارد را در برمی‌گیرد. یک معلم وقت بیشتری برای تعامل با شاگردانش به جای سخنرانی دارد. بنابراین، فرصتی است تا بتواند بازخوردهای شخصی بیشتری ارائه کند و همچنین به دانش آموزان کمک کند تا بازخوردهایی در زمینه تکالیف و فعالیت‌هایی که در کلاس انجام می‌دهند یا هنوز نفهمیده‌اند، از هم کلاسی‌های خود بگیرند (ویلی و گاردنر، ۲۰۱۳). برگمن و سمز (۲۰۱۲) در مورد مزیت‌های یکپارچه کردن روش یادگیری

معکوس مباحثی مطرح کرده‌اند، روشی که در آن تدریس آنلاین خارج از کلاس درس و حل تکالیف در کلاس درس انجام می‌شود، به طوری که دانش آموزان بتوانند درباره موضوعات درسی به صورت عمیق بحث کنند (پور، ۲۰۰۳، ص. ۲۱). تعریف سایت یادگیری معکوس از یادگیری معکوس این است: "یادگیری معکوس یک رویکرد آموزشی است که در آن یادگیری مستقیم از حالت آموزش مستقیم فضای یادگیری گروهی به فضای یادگیری شخصی و انفرادی تغییر جهت می‌دهد و در نتیجه فضای گروهی تبدیل به یک محیط یادگیری تعاملی پویا می‌شود که در آن شاگردان را طوری هدایت می‌کند که آن‌ها بتوانند مفاهیم را به کار گیرند و خلاقانه در موضوعات درسی مشارکت داشته باشند" (پیهلر، ۲۰۱۴). روش آموزش معکوس، دستاورد اصلاح گران پیشرفت گرای قرن بیستم^۱ است، مثل دیویی (۱۹۱۶:۲۰۰۸) که طرفدار برنامه درسی شاگردمحور و فعالیت محور بود. ناگل (۲۰۱۳) چهار رکن یادگیری معکوس برمی‌شمرد، و احتمالاً همه آنها مورد حمایت جان دیویی بوده است. ارکان یادگیری معکوس^۲ شامل: محیط‌های قابل انعطاف^۳؛ فعالیت‌های شاگرد محور^۴؛ مجموعه متنوعی از استراتژی‌ها^۵ و اجرا توسط معلمان حرفه‌ای^۶ هستند. اصلاح‌گر دیگر، هارولد راک (۱۹۲۸)، احساس کرد که کتاب‌های درسی باید ابزاری برای بازسازی و بهبود برنامه درسی شوند (بویل-بیس و گودمن، ۲۰۰۸). طرفداران یادگیری معکوس ویدئوها را به عنوان وسیله‌ای برای اجرای تغییرات در کلاس درس به حساب می‌آورند. مفهوم کلی معکوس کردن کلاس درس یک موضوع جدید نیست. خواندن یک فصل از کتاب توسط دانش آموزان در منزل و آمدن به مدرسه و به کار بستن یادگیری مربوط به آن در واقع همان کلاس معکوس است. آموزش از راه دور با اینترنت و حتی با ویدئو شروع نشد. پست عادی با مرکب و کاغذ ۳۰۰ سال پیش مورد استفاده قرار گرفت و میلیون‌ها انسان از این رسانه برای بالا بردن دانش‌ها، مهارت‌ها و شایستگی‌هایشان استفاده کردند. برخی نقاشی غار را که مربوط به ۱۷ هزار سال قبل است نیز نوعی آموزش از راه دور به حساب می‌آورند. در سال ۱۷۲۸ کالب فلیپس اطلاعاتی داد که در بوستون دانش آموزانی جذب می‌کند که از طریق فرستادن مقالات و کتب از طریق پست به آن‌ها آموزش دهد. در سال ۱۹۰۶ دانشگاه ویسکونزین سخنرانی‌های کلاس را ضبط می‌کرد و به شکل فونوگراف برای دانشجویان می‌فرستاد. امروزه در کلاس‌ها با یادگیرندگان متفاوتی مواجه هستیم. خیلی از دانش آموزان از روی دروس و کتاب نمی‌خوانند و معلمان هم نمی‌دانند چگونه آن‌ها را درگیر کنند. بنابراین، گفتن اینکه فصلی از کتاب را بخوانید و به کلاس بیایید، کفایت نمی‌کند. اگر معلم برنامه عملی برای انجام دادن در زمان کلاس درس نداشته باشد، تنها کاری که می‌کند این است که همان موارد را دوباره ارائه می‌کند و در واقع به دانش آموزان القا می‌کند که نیازی به خواندن قبل از کلاس درس نبوده است. به همین دلیل است که برخی معلمان فایل‌های ویدئویی را تهیه می‌کنند و قبل از کلاس برای دانش آموزان خود می‌فرستادند. این روش سبب می‌شد آن‌ها با شیوه‌های تعاملی با

^۱. 20th Century Progressive reformers

^۲. Flipped learning pillars

^۳. Flexible environments

^۴. Student-centered activities

^۵. Variety of strategies

^۶. Implementation by professional teachers

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

محتوایی که معلم به آن‌ها داده آشنا شوند و هر چند بار که نیاز داشتند، فایل‌ها را بررسی کنند و در عوض در کلاس وقت این امکان را به معلم خود بدهند تا با روش‌های جدید و آزمایشی و فعال به ارائه موضوعات بپردازد. کلاس معکوس همراه با تکنولوژی یک مفهوم جدید است (بیکر، ۲۰۰۰؛ استرایر، ۲۰۰۷). این مفهوم در طول زمان توسعه یافته است. قبل از به وجود آمدن کلاس معکوس، برای آموزش از راه دور از ویدئوهای آموزشی برای ارائه محتوا استفاده می‌شد. در سال ۱۹۹۵، با ظهور سیستم مدیریت محتوای آنلاین، بیکر توانست تدریس خود را بر روی اینترنت قرار دهد و بحث‌های کلاسی را بیشتر کند و آزمون‌های آنلاین ایجاد نماید (استرایر، ۲۰۰۷). بنابراین، زمان کلاس درس به کاربرد مواد و محتوای آموزشی و پاسخ به آزمون‌ها توسط دانش آموزان اختصاص یافت. بیکر این مفهوم را بین سال‌های ۱۹۹۶ تا ۱۹۹۸ در کنفرانس‌ها مطرح کرد، و آن را تحت عنوان روش کلاس معکوس ارائه کرد (بیکر، ۲۰۰۰). تقریباً در همان سال‌ها لایگ، و ترگلیا یک پروژه مشابه را شروع کردند. آنها این مفهوم را تحت عنوان "کلاس معکوس" ارائه کردند و پیشنهاد کردند که دانش آموزان باید فایل‌های ضبط شده را قبل از کلاس درس نگاه کنند، و وقت کلاس درس به مشکلات و مفاهیم پرداخته شود و در گروه‌های کوچک با هم کار کنند (لایگ، پلات و ترگلیا، ۲۰۰۰). آن‌ها ابزارهای آموزشی متنوعی مثل کتاب درس، ویدئوهای تدریس و اسلایدهای آموزشی قابل پرینت برای دانش آموزانشان فراهم کردند تا به مقدمه‌ای از محتوای آموزشی خارج از کلاس دست یابند (جانسون و رنر، ۲۰۱۲). هفت سال پیش، دو معلم علوم در دبیرستان وودلندپارک در کلرادو مفهوم یادگیری معکوس را در کلاس درس به کار گرفتند (زیگل، ۲۰۱۴). جاناناتان برگمان و آرون سمز تصمیم گرفتند از نرم افزار ضبط سخنرانی برای ثبت دروس مقدماتی علوم استفاده کنند و به دانش آموزان فرصت دهند تا به عنوان تکلیف در منزل سخنرانی‌ها را ببینند. بنابراین، دانش آموزان در زمان کلاس درس فرصت بیشتری برای انجام فعالیت‌های سازنده داشتند. اگر چه استفاده از مفهوم یادگیری معکوس در آموزش به قبل از سال ۲۰۰۷ برمی‌گردد، اهداف اولیه آن در اصل تدریس دروس آن لاین از طریق اینترنت بود. هر چند برگمان و سمز در کتابی به نام "کلاس درس خود را معکوس کنید"^۱ (۲۰۱۲)، اظهار داشتند که معکوس کردن اولیه شان کاملاً متفاوت بوده است. آنها شروع به ساخت ویدئوهای تدریس خود کردند تا بتوانند تعامل انسانی و رو در روی دانش آموزان را با یکدیگر در کلاس درس افزایش دهند. سلمان‌خان به‌طور رسمی آکادمی خود را در سال ۲۰۰۸ راه‌اندازی کرد و ویدئوهای گام به گام آموزش ریاضیات و مفاهیم علوم ارائه نمود. ایده استفاده از این ویدئوها از چند جلسه تدریس خصوصیش به‌صورت آنلاین با خواهرزاده‌هایش نشأت گرفت. او خیلی زود متوجه شد که با ضبط این ویدئوها خواهر زاده‌هایش قادر بودند ویدئوها را نگاه دارند، به عقب برگردانند یا در صورت لزوم چندین بار تماشا کنند. سلمان خان شروع به بازنگری شیوه تدریس سنتی برای انطباق با قرن بیست و یکم کرد. با حمایت مالی چند بانی خیر از جمله بیل گیتس^۲ سلمان خان ساخت و تهیه دروس بیشتری را شروع کرد (خان آکادمی،^۳ ۲۰۱۱).

^۱. Flipping Your Classroom

^۲. Bill Gates

^۳. Khan Academy

یکی از سوالاتی که معمولاً پاسخ آن برای مدرسان مهم است این است که، چگونه می‌توان همه نیازهای یادگیری فراگیران را مورد توجه قرار داد؟. اگرچه ممکن است، کلاس‌های بزرگ با فراگیران متفاوت و استانداردها و محدودیت‌های زمان کلاس درس، مانع حمایت مدرس از همه فراگیران شود، اما امروزه فواید فناوری از طریق رویکرد کلاس معکوس می‌تواند به این سوال پاسخ دهد. این مدل آموزشی، یک رویکرد پداگوژیکی بر اساس آموزش مستقیم است که از فضای یادگیری گروهی به سمت یادگیری انفرادی حرکت می‌کند و نتایج گروهی را به سمت محیط یادگیری فعال و تعاملی متحول می‌کند، جایی که مدرسان به‌عنوان راهنما و تسهیل‌کننده یادگیری فراگیران، به‌صورت خلاقانه، موضوعات درسی را به‌کار می‌گیرند (شولتز و همکاران، ۲۰۱۴). آموزش معکوس یک استراتژی آموزشی و نوعی یادگیری ترکیبی^۱ است که آموزش را به یک مدل شاگردمحور تبدیل می‌کند که در آن، زمان کلاس صرف بررسی موضوعات در عمق بیشتر و ساخت موقعیت‌های یادگیری جذاب می‌شود. درس‌های داخل کلاس در یک کلاس درس معکوس ممکن است شامل یادگیری بر اساس فعالیت‌هایی باشد که در آموزش سنتی به‌عنوان تکلیف خانگی بودند (لیچ و پلات، ۲۰۰۰؛ دلیرز و رودز، ۲۰۱۶؛ چن هسیه و همکاران، ۲۰۱۶؛ فلاهرتی و فلیبس، ۲۰۱۵؛ مهرینگ، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، در این نوع از یادگیری می‌توان زمان بیشتری را در کلاس برای مهارت‌های تفکر گذاشت. همچنین فراگیران، در یادگیری و ایجاد دانش بیشتر فعال هستند و همزمان دانش خود را آزمایش و ارزیابی می‌کنند (تامس و فیلپات، ۲۰۱۲). لیچ و همکاران (۲۰۰۰) ساده‌ترین تعریف از آموزش معکوس را ارائه می‌دهند و آن را شامل وقایعی می‌دانند که به‌صورت سنتی جایگاه آن در داخل کلاس درس بوده، اکنون به بیرون از کلاس درس منتقل می‌شود و فعالیت‌هایی که خارج از کلاس درس انجام می‌شد به داخل کلاس منتقل می‌شوند. کلاس معکوس مبتنی بر فراگیرمحوری و یادگیری فعال است. آموزش معکوس یک روش آموزش برای معکوس کردن روش آموزش سنتی به منظور رهایی از تدریس سنتی است. در روش سنتی، کلاس درس به محتوای آموزشی اختصاص پیدا می‌کند و در این راستا تکالیفی جهت به‌کار گرفتن آن در بیرون از کلاس درس برای فراگیران، در نظر گرفته می‌شود، اما کلاس معکوس راهبردی است که سخنرانی‌های آموزشی را از طریق فیلم برداری ضبط کرده و آن را به بیرون از کلاس درس منتقل می‌کند (لینل، ۲۰۱۵؛ زانگ و همکاران، ۲۰۱۶؛ مک نالی و همکاران، ۲۰۱۶؛ مافت و میل، ۲۰۱۴؛ ماتیس، ۲۰۱۵؛ زین‌الدین و عطاران، ۲۰۱۵). از سوی دیگر، آموزش معکوس فقط شامل صرف کردن زمان کلاس درس برای یادگیری فردی نیست، بلکه شامل استفاده از انواع آموزش و یادگیری، تشویق فراگیران به پذیرش مسئولیت یادگیری خود و تقویت آنان در جهت رسیدن به یادگیری در حد تسلط در محتوا می‌شود (هلگسون، ۲۰۱۵؛ فاتج، ۲۰۱۵؛ اسوت، ۲۰۱۴)؛ از این رو حامیان کلاس معکوس تبیین می‌کنند که این رویکرد می‌تواند باعث بهبود تعامل معلم و شاگرد (مک لین و همکاران، ۲۰۱۶؛ گراس و همکاران، ۲۰۱۶؛ روتلر و کین، ۲۰۱۶؛ تانو همکاران، ۲۰۱۵؛ استون، ۲۰۱۲، شولتز و همکاران، ۲۰۱۴)، تسهیل یادگیری عمیق از طریق فعالیت‌های یادگیری در کلاس درس (لاو و همکاران، ۲۰۱۴؛ بوشاپ و ورلگر، ۲۰۱۳؛ مافت، ۲۰۱۵؛ پارشر، ۲۰۱۵)، منجر به پویایی کلاس، افزایش انگیزه و یادگیری

^۱ Blended learning

^۲ . Little

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

عمیق‌تر (گلزاری و عطاران، ۱۳۹۵)؛ کمک به درک فراگیران نسبت به سبک‌های یادگیری و عملکردشان (تالی و شرر، ۲۰۱۳؛ یانگ و همکاران، ۲۰۱۴؛ ونگر و همکاران، ۲۰۱۳؛ والاس، ۲۰۱۳، فرسیو همکاران، ۲۰۱۳) و پرورش درگیری فراگیران شود (مک لینو همکاران، ۲۰۱۶، لیتل، ۲۰۱۵؛ کلارک، ۲۰۱۵، گیل بوی و همکاران، ۲۰۱۵). همچنین در این رویکرد ارائه محتوا در کلاس درس کنار گذاشته می‌شود و مدرسان می‌توانند فعالیت‌های کلاسی را از طریق آموزش اینکه چگونه فراگیران به علت مسائل دست یابند و اطلاعات را در زندگی واقعی به کار گیرند، فراهم کنند. اجرای راهبردهای کلاس معکوس باعث افزایش درک فراگیران نسبت به اهمیت فعالیت‌های قبل از کلاس درس و تقویت آن در داخل کلاس درس می‌شود (روتلر و کین، ۲۰۱۶). همچنین این پدافوژی این امکان را به مدرسان می‌دهد که زمان بیشتری را در کلاس درس به آموزش فراگیران بپردازند (والاس، ۲۰۱۳). چای چانگ (۲۰۱۷). پژوهشی با عنوان بررسی کاربرد یادگیری معکوس در کلاس‌های زبان انگلیسی متوسطه انجام داد. هدف این مطالعه بررسی کاربرد یادگیری معکوس در موضوع زبان انگلیسی در کلاس متوسطه در هنگ کنگ بود. این مطالعه با ۵۷ دانش آموز و دو معلم از دو کلاس متوسط در دبیرستان انجام شد. یافته‌ها از طریق پاسخ‌های شرکت کنندگان در یک پرسشنامه و از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختار بندی شده جمع‌آوری شدند. وی به این نتیجه رسید که در کلاس معکوس یادگیری فعال را ارتقا می‌یابد، تعامل و انگیزش زبان آموزان را افزایش پیدا می‌کند و از زمان کلاس به نحو بهتری استفاده می‌شود.

السوت و حمد (۲۰۱۶) یک مدل آموزش کلاس درس معکوس زبان خارجی را برای بررسی اثرات روی مهارت‌های فکری مرتبه بالاتر زبان انگلیسی، درگیری دانش آموزان و رضایت مندی انجام دادند. هدف این مطالعه بررسی اثر کلاس معکوس در زبان خارجی روی مهارت‌های فکری مرتبه بالاتر انگلیسی دانش آموزان فارغ التحصیل درگیری و رضایت مندی و رابطه میان این متغیرها بر اساس طبقه بندی بلوم بود. مشارکت کنندگان ۶۷ دانش آموز دختر در دانشگاه طائف در عربستان بودند که دانشجویان فارغ التحصیل دوره‌های عمومی انگلیسی بودند. آن‌ها دو دسته را نشان دادند که به یک گروه آزمایشی و یک گروه کنترلی با تخصیص فعالیت‌ها و تست‌هایی برای مهارت فکری مرتبه بالاتر تقسیم شدند. یافته‌ها اهمیت تغییر از کلاس سنتی به روش معکوس را نشان دادند.

مهرینگ (۲۰۱۶) تحقیقی در مورد کلاس درس معکوس و ابزار بالقوه برای کلاس درس زبان انگلیسی انجام داد. هدف این مطالعه بررسی یادگیری معکوس در کلاس زبان انگلیسی در ژاپن، برای درک بهتر معلمان انگلیسی از مدل کلاس درس معکوس بود. مهرینگ (۲۰۱۶) در مطالعه‌اش اشاره کرد که چگونه کلاس معکوس همکاری و تعامل را در کلاس افزایش می‌دهد. این در یافته‌ها در دانش آموزان زبان خارجی ژاپنی مشهود بود که خواهان تغییر روش آموزش سنتی بودند. آن‌ها احساس کردند تعامل در کلاس‌ها محدود شده بود و اینکه مدل کلاس معکوس فرصت‌هایشان را برای تعامل در زبان هدف افزایش داد. مهرینگ به مطالعه قبلی ایجاد شده در سال ۱۹۸۸ توسط هینو اشاره دارد که در این جا دانش آموزان احساس کردند که آن‌ها به ندرت می‌توانند از طریق توضیح یک ایده در مورد موضوعات مختلف صحبت کنند که به افکار انتقادی نیاز داشت. مهرینگ می‌گوید کلاس درس معکوس پاسخی به این مشکل است.

وب و دومان (۲۰۱۶) پژوهشی تحت عنوان آیا کلاس درس معکوس به افزایش پیشرفت در نتایج یادگیری در زمینه‌های آموزش زبان انگلیسی ختم می‌شود؟، انجام دادند. این مطالعه یک آزمایش دو ساله بود که بررسی می‌کرد آیا کلاس درس معکوس می‌تواند باعث افزایش پیشرفت دانش آموزان در نتایج یادگیری در یادگیری زبان انگلیسی در ماکوئو چین و آمریکا با ۳۹ شرکت کننده شود یا نه. شرکت کنندگان در هر دو کشور سطح متوسط بالا بودند. داده‌ها از تست‌های گرامر جمع آوری شدند. محققان این مطالعه نیاز برای طراحی برنامه درسی و مواد آموزش معکوس برای معلمان زبان انگلیسی در سرتاسر دنیا را مطرح کردند.

رمضان بائر، گرانی، مارشال و سبیه (۲۰۱۶) پژوهشی با نام یادگیری معکوس در تدریس زبان انگلیسی به‌عنوان زبان دوم: تعاریف، روش‌ها و اجرا را انجام دادند. آن‌ها مزایا و معایب مدل یادگیری معکوس را در تدریس زبان انگلیسی به‌عنوان زبان دوم توصیف کردند و در این مورد بحث کردند که چگونه یادگیری معکوس تعریف می‌شود و چگونه زمانی که یادگیری زبان از طریق یک پروژه در کالج سنت مایکل در ورمونت، آمریکا ترویج یافت، این روش تاثیرگذار بود. در این جا دانشجویان محتوا را بیرون از کلاس یاد می‌گیرند و سپس در کلاس با مربی و همکلاسی‌ها تعامل برقرار می‌کنند. این کار به آموزش رو در رو به‌وسیله معلم که یک شکل از یادگیری ترکیبی است، منجر می‌گردد چون دانش آموزان باید در کنار هم کار کنند. آن‌ها همچنین مزایا و معایب کلاس درس معکوس را نیز توصیف می‌کنند.

هانگ (۲۰۱۵) تحقیقی با عنوان معکوس کردن کلاس درس برای یادگیرنده‌های زبان انگلیسی برای دستیابی به یادگیری فعال و سریع‌تر انجام داد. مطالعه یک مطالعه شبه آزمایشی پیش‌آزمون- پس‌آزمونی بود که در آن ارزیابی‌های درس، گزارشات مطالعه دانش آموزان و پرسشنامه‌ها برای بررسی اثرات آموزش معکوس روی یادگیری دانش آموزان با استفاده از استراتژی یادگیری فعال استفاده شد. شرکت کنندگان سال اول کارشناسی ارشد انگلیسی از دانشگاه تایوانی در دوره‌های انگلیسی ارتباطی بودند. هانگ در مطالعه خود بر اساس یافته‌ها به این نتیجه رسید که معکوس کردن کلاس درس قبل از کلاس و بعد از کلاس دانش آموز را درگیر می‌کند و اینکه نتایج یادگیری مثبت هستند. با این حال، این مطالعه نشان نمی‌دهد این روش بر روی نمره دانش آموزان تأثیر دارد. اما، چون انطباق تکنولوژی‌های جدید در آموزش امروزه یک پدیده مشترک در میان معلمان است، کلاس درس معکوس یک روش خوب برای تشویق به یادگیری فعال است. نتایج مطالعات مختلف نیز نشان می‌دهد که برداشت فراگیران نسبت به فعالیت‌های یاددهی-یادگیری معکوس، مثبت بوده است. آنها ترجیح می‌دهند که سخنرانی‌های کلاسی را به‌صورت تصویری داشته باشند، اما تمایل دارند، فعالیت‌های تعاملی کلاسی بیشتری داشته باشند (لیچ و پلات، ۲۰۰۰؛ بلاند، ۲۰۰۶؛ گناد، ۲۰۰۷؛ زپ و همکاران، ۲۰۰۹؛ دی و فالی، ۲۰۰۶؛ استلز و همکاران، ۲۰۱۰؛ توماس و فیلیپوت، ۲۰۱۲؛ موراک و همکاران، ۲۰۱۰). مسئولیت شاگرد نیز در مدل یادگیری معکوس استفاده از روش‌های خود یادگیری برای بازیابی دروس در منزل یا بیرون از مدرسه از طریق ابزارهای آموزش معکوس از قبیل ادموندو، آپارات، گوگل اپ، اسکرین کست، کانال‌های یادگیری و فضای مجازی می‌باشد. ارزشیابی که در آموزش معکوس به کار می‌رود، باید با هدف ارزیابی و سنجش دستاوردهای دانش آموزان برای رسیدن به اهداف مشخص هر درس متنوع باشد (تریروت و نامون، ۲۰۱۵). با توجه به ضرورت به‌کارگیری این مدل

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

در مدارس کشور، پژوهش حاضر با ارائه مدلی برگرفته از ادبیات تحقیق به بررسی نظرات معلمان درباره کاربرد آن در مدارس ایران می‌پردازد.

ساختار مدل یادگیری معکوس در زبان انگلیسی

مبانی نظری مربوط تلاش‌های موفقیت‌آمیز برای به کار بردن یادگیری معکوس را نشان داد. اکدن و همکاران (۲۰۱۴) یک مدل یادگیری معکوس برای کلاس جبر برای دانشجویان دانشگاه طراحی کردند. چارچوب دیگری بوسیله اکدن و شامباف (۲۰۱۶) ارائه شد. آنها از یک مدل آموزش تلفیقی با بهره‌گیری از رویکردهای چندگانه تدریس استفاده کردند، که شامل یادگیری مشارکتی در کلاس درس، فعالیت‌های آزمایشگاهی هدایت شده و ویدئوهای آموزشی می‌شد. از آنجا که، برای آموزش زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی در ایران مدل آموزش معکوسی ارائه نشده است، می‌تواند که یک مدل آموزش معکوس زبان به‌عنوان زبان خارجی برای مربیان زبان انگلیسی طراحی شود. طبقه‌بندی بلوم^۱ یک گزینه مناسب برای درک اهمیت یادگیری معکوس است. همان‌گونه که اشاره شد، مولفه‌های این نظریه در جای جای یادگیری معکوس وجود دارد. نظریه طبقه‌بندی شناختی بلوم ابزار بسیار مفیدی برای دسته‌بندی نتایج مورد انتظار یادگیری در مراحل مختلف یادگیری معکوس است. این به این معنی است که معلمان باید تخصص کافی برای به کارگیری این طبقه‌بندی برای تهیه و تولید محتوا خارج از کلاس و طراحی تکالیف و تمرینات کلاسی داشته باشند (گریس و گرن، ۲۰۱۵؛ هوسای و همکاران، ۲۰۱۵). نظریه چهارم یادگیری ساختن گرای فعال^۲ است، که در آن به پرسش‌های دانش‌آموزان بیشترین بها داده می‌شود و دانش‌آموزان به‌عنوان متفکرانی دیده می‌شوند که به کار گروهی می‌پردازند. دانش‌آموزان زمانی که مسئول یادگیری خود هستند، بهتر یاد می‌گیرند. نظریه ساختن گرای، یادگیری را یک فرایند خطی و متوالی نمی‌بیند، بلکه آن را یک عمل یکپارچه و پیچیده به حساب می‌آورد. یادگیری فرایندی است که یادگیرنده را با فعالیت‌های مبتنی بر احساس که با دانش‌های قبلی شکل گرفته‌اند، درگیر می‌کند. فعالیت‌ها سازماندهی می‌شوند تا اینکه یادگیرنده بتواند رشد یادگیری خودش را از آغاز تا پایان مدیریت کند (فوت، ورموت و باتاگلیا، ۲۰۱۳؛ کینگوی و همکاران، ۲۰۱۴). پنجمین نظریه، نگرش شاگردمحوری است که در آن یادگیری در یک محیط تعاملی و پویا اتفاق می‌افتد؛ جایی که معلم دانش‌آموزان را در حالی که مفاهیم را به کار می‌برند و درگیر خلاقیت در موضوعات درسی هستند، راهنمایی و هدایت می‌کند. بدون این فعالیت‌ها یادگیری معکوس به راحتی به وجود نمی‌آید، بنابراین، یادگیری معکوس رویکردی برای ایجاد محیط یادگیری مشارکتی چند رشته‌ای است (مته اوس، ۲۰۱۵). مدل یادگیری معکوس کلاس زبان انگلیسی پیشنهادی، چهار مرحله دارد که از فعالیت‌های خارج کلاس شروع و به ارزشیابی ختم می‌شود. شکل ۲ این مراحل را نشان می‌دهد که شامل مراحل زیر می‌شود:

مرحله اول: درس‌ها یا موضوعاتی که قرار است معکوس شوند، به‌وسیله معلم انتخاب می‌شوند. همه درس‌ها و موضوعات را شاید نتوان به شیوه معکوس انجام داد. معلم با تعیین نتایج یادگیری هر درس طرح برنامه درسی را

^۱ . Bloom's taxonomy

^۲ .constructivist active learning

شروع می‌کند. اهداف یا نتایج یادگیری به مهارت‌های تفکر سطح پایین^۱ (شامل به خاطر آوردن، درک و فهم و به کار بردن) می‌شود و مهارت‌های تفکر سطح بالا^۲ (شامل تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و ابداع). مهارت‌های سطح پایین باید خارج از کلاس کسب شود و مهارت‌های سطح بالا در کلاس به دست می‌آیند.

مرحله دوم: معلم محتوا را از طریق ویدئوهای آموزشی، فایل‌های صوتی، منابع خوانداری و هر ابزار دیگری تهیه می‌کند و قبل از کلاس بعدی در اختیار دانش آموزان قرار می‌دهد. او باید کاملاً بررسی کند که محتوای در خانه مهارت‌های سطح پایین‌تر را پوشش دهد، دانش آموزان ویدئوها را می‌بینند، مواد درسی خوانداری را می‌خوانند، به فایل‌های صوتی گوش می‌کنند و مواد آموزشی دیگر که معلم تدارک دیده است را بررسی می‌کنند. آنها باید اطلاعات ارائه شده را به خاطر بسپارند، مفاهیم درس را بفهمند و محتوای آماده شده را تحلیل کنند.

مرحله سوم: دانش آموزان در کلاس درس، در فعالیت‌های یادگیری فعال مثل؛ بحث گروهی، یادگیری مشارکتی، مهارت‌های تفکر انتقادی و نظایر آن شرکت می‌کنند. همچنین کارهای دوفره و گروهی برای ترغیب دانش آموزان به مشارکت در کلاس به اجرا در خواهد آمد. بیشتر زمان کلاس به یادگیری شاگرد محور اختصاص دارد. نقش معلم تسهیل کننده یادگیری و حامی است؛ او دانش آموزان را به مشارکت تشویق می‌کند و فعالیت‌های اجرایی را مدیریت می‌کند.

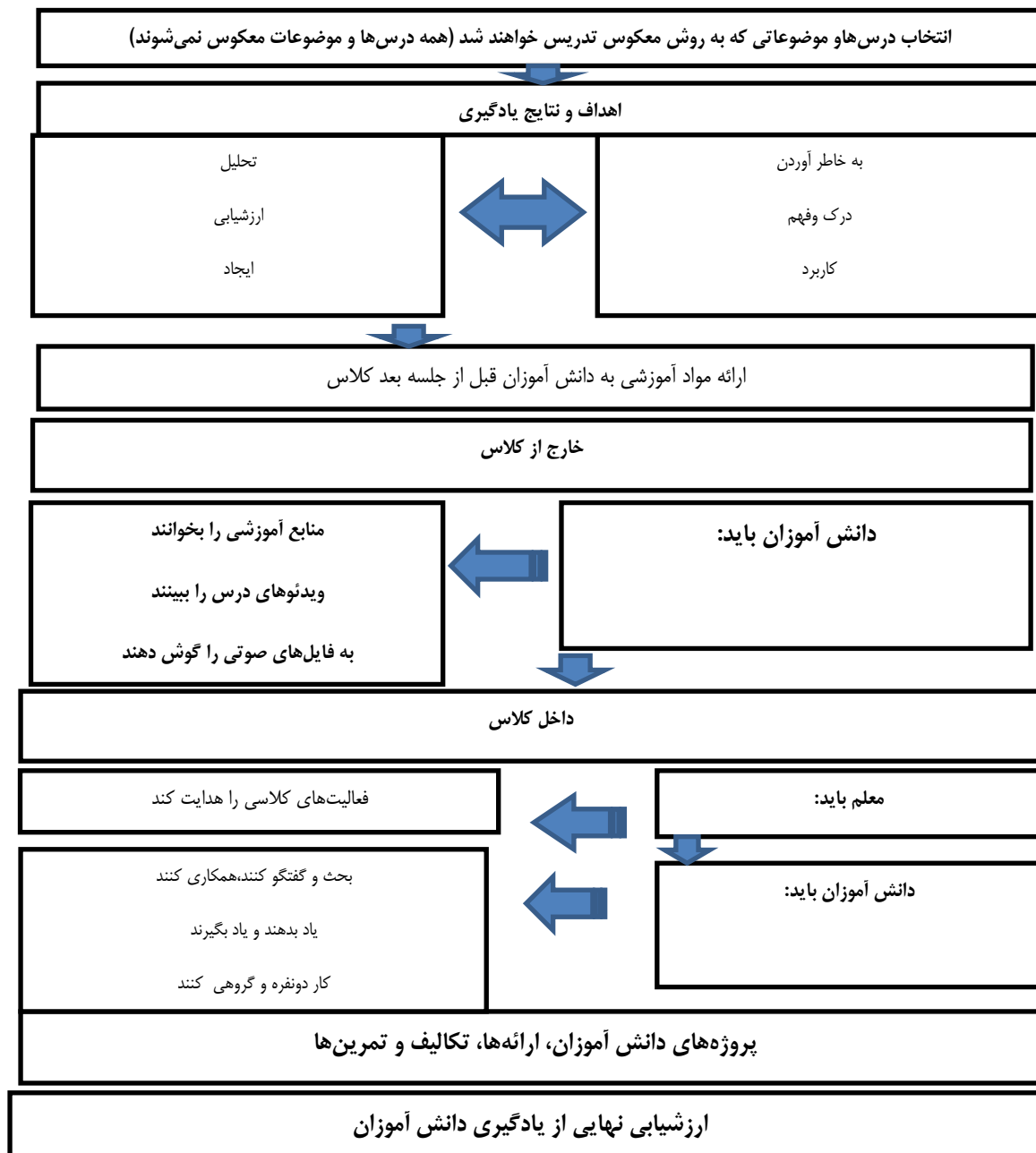
مرحله چهارم: در پایان درس، دانش آموزان باید پروژه‌ها، تکالیف و تمرین‌هایی متناسب با درس انجام دهند. این فعالیت‌ها از طریق معلم برای اطمینان از رسیدن به اهداف و نتایج یادگیری ارزشیابی می‌شود. سرانجام همه مراحل مدل معکوس به منظور ارائه بازخورد درباره تمام درس ارزشیابی می‌شود. شکل شماره ۱ مدل طراحی شده کلاس معکوس از ادبیات تحقیق توسط محقق را نشان می‌دهد.

---

1. lower-order thinking skills

۲. higher-order thinking skills

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

شکل شماره ۱: مدل کلاس درس معکوس (برگرفته از ادبیات تحقیق)

روش

برای بررسی نگرش معلمان درباره مدل کلاس درس معکوس، از معلمان شرکت کننده در دوره آموزش معکوس خواسته شد که نظر خود را درباره به‌کارگیری این مدل در کلاس‌های درس زبان انگلیسی اعلام کنند. در جدول زیر توزیع نمونه آماری شرکت کنندگان به همراه جنسیت و مدرک تحصیلی و سابقه تدریس آورده شده است.

جدول ۱: توزیع نمونه آماری شرکت کنندگان در نظرسنجی کاربرد مدل یادگیری معکوس

متغیر	طبقه	فراوانی	درصد
۱-جنسیت	مرد	۲۲	۸.۲۲
	زن	۵۷	۲.۷۲
۲-مدرک تحصیلی	فوق دیپلم	۸	۱.۱۰
	لیسانس	۶۲	۲.۷۷
۳-سابقه تدریس	فوق لیسانس	۱۰	۷.۱۲
	کمتر از ۱۰ سال	۱۸	۸.۲۲
	۱۰ تا ۱۵ سال	۲۵	۶.۳۱
	بیش از ۱۵ سال	۳۶	۶.۴۵
کل		۷۹	۱۰۰

جدول ۱ نشان می‌دهد که ۵۷ نفر از معلمان شرکت کننده در دوره زن و ۲۲ نفر مرد هستند. ۱۸ نفر کمتر از ۱۰ سال سابقه دارند. ۳۶ نفر بین ۱۰ تا ۱۵ سال و ۳۶ نفر نیز بیش از ۱۵ سال سابقه کار دارند. همچنین جدول نشان می‌دهد که ۸ نفر دارای مدرک فوق دیپلم، ۶۲ نفر لیسانس و ۱۰ نفر نیز دارای مدرک کارشناسی ارشد هستند.

ابزار و روش گردآوری داده‌ها

برای قابل استفاده بودن مدل پیشنهادی یادگیری معکوس از نظر معلمان زبان انگلیسی، از ابزارهای متنوعی از جمله پرسشنامه، جلسات گروه کانونی، مصاحبه‌های رو در رو و مصاحبه‌های آنلاین با استفاده از تلگرام و ایمیل استفاده شد. استفاده از ابزارهای مختلف به پژوهشگر امکان داد تا اعتبار نتایج تحقیق را ارتقا دهد و به یافته‌های معتبرتری دست یابد. با استفاده از داده‌های کمی، از یک پرسشنامه ۳۲ گویه‌ای، که ترکیبی از پرسشنامه ساخته شده توسط دو محقق به نام‌های الحربی، الشمیمری، ۲۰۱۶ و تجربه خود محقق به‌عنوان مدرس دوره‌های ضمن خدمت و تدریس زبان انگلیسی در مدارس متوسطه ایران بود، استفاده شد. نمره هر گویه بر اساس شاخص پنج گزینه‌ای لیکرت محاسبه شد (کاملاً موافق: ۵، موافق: ۴، بی‌نظر: ۳، مخالف: ۲، کاملاً مخالف: ۱ نمره). برای ارزشیابی محتوا و روایی صوری، پرسشنامه به‌وسیله ۵ استاد دانشگاه با تخصص‌های مختلف از قبیل؛ تکنولوژی آموزشی، برنامه‌ریزی درسی و آموزش زبان انگلیسی مورد بازنگری قرار گرفت. سپس پرسشنامه به صورت آزمایشی در اختیار ۱۵ معلم زبان انگلیسی قرار گرفت. هدف این مرحله این بود که مشخص شود آیا پرسشنامه قابل فهم است و از نظر معلمان می‌تواند آنچه آنها می‌خواهند انجام دهند را تفسیر کند. نظر معلمان برای اصلاح و بهبود محتوای پرسشنامه و نوشتن عبارات درست و قابل فهم به‌کار گرفته شد، و گویه‌های پرسشنامه از ۳۶ گویه به ۳۲ گویه تقلیل یافت. پایایی پرسشنامه از طریق فرمول آلفای کرونباخ (۰.۹۳) محاسبه

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

شد که برای رسیدن به اهداف تحقیق قابل قبول است. آخرین نسخه اصلاح شده پرسشنامه بین شرکت کنندگان در طول دوره ضمن خدمت توزیع شد. مدرس دوره که خود پژوهشگر بود، اهداف پرسشنامه را برای معلمان توضیح داد و آنها برای پاسخ به سوالات اعلام رضایت و آمادگی کردند. همچنین محقق به عنوان مدرس دوره دو گروه کانونی متشکل از ۲۰ نفر معلم زبان انگلیسی را گرد هم آورد و از طریق تلگرام نیز با ۱۳ نفر از معلمان شرکت کننده در دوره گفتگو کرد. این کار امکان پذیر شد، چون از همه معلمان شرکت کننده در دوره خواسته شد که در گروه تلگرامی که برای این کار ساخته شده بود، عضو شوند و زمان مشخصی برای گفتگو برنامه ریزی شد. هدف این گفتگوها جمع آوری جزئیات مربوط به مزایای احتمالی مدل پیشنهادی یادگیری معکوس درس زبان انگلیسی برای اعتبار بخشیدن به نتایج تحقیق و اطمینان بیشتر یافته‌ها بود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های کمی حاصل از پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS (نرم افزار آماری برای مطالعات علوم اجتماعی) تجزیه و تحلیل شد. برای تجزیه و تحلیل آمار توصیفی از میانگین، فراوانی، انحراف استاندارد، تی تست برای نمونه‌های مستقل و آنوا استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها، از شاخص زیر برای تخمین سطح موافقت معلمان استفاده شد.

جدول ۲: شاخص‌های تخمین سطح موافقت معلمان

۵ تا ۱۰۴	۲ تا ۴۱۰۳	۴ تا ۳۶۱۰۲	۶ تا ۸۱۰۱	۸ تا ۱۰۱
خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم

نتایج و یافته‌ها

برای بررسی نظرات معلمان درباره به کارگیری مدل آموزش معکوس زبان انگلیسی با توجه به جنسیت، مدرک تحصیلی و تجربه، داده‌های حاصل از نظرسنجی، مصاحبه و گروه کانونی به صورت کمی و کیفی تجزیه و تحلیل شد.

نتایج کمی:

- ۱- نتایج مربوط به سوال "نظر معلمان زبان انگلیسی درباره مدل پیشنهادی کلاس درس معکوس چیست؟" برای پاسخ به این سوال از شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد استفاده شد که در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول ۳: میانگین و انحراف استاندارد نگرش معلمان درباره به‌کارگیری مدل آموزش معکوس به ترتیب وزن

ردیف	شماره گویه	گویه	میانگین	انحراف استاندارد	سطح موافقت
۱	۲۰	در مدل معکوس، معلمان طراح، هدایت‌گر و تسهیل‌کننده می‌شوند.	۱۰.۴	۸۸.۰	بالا
۲	۱۷	در مدل معکوس دانش‌آموزان دانش‌های اولیه را قبل از کلاس کسب می‌کنند که به آنها کمک می‌کند در کلاس با هم‌کلاسی‌های خود تمرین کنند.	۰۷.۴	۷۳.۰	بالا
۳	۲۵	در مدل معکوس سخنرانی در کلاس کمتر و فعالیت بیشتر است.	۰۱.۴	۹۰.۰	بالا
۴	۲۶	مدل معکوس به معلم اجازه می‌دهد تا یادگیری دانش‌آموزان را عمیق ببخشد.	۰۰.۴	۷۵.۰	بالا
۵	۱۹	مدل معکوس زمان کلاس را به کاربرد واقعی تبدیل می‌کند.	۹۸.۳	۷۷.۰	بالا
۶	۵	مدل معکوس به دانش‌آموزان امکان می‌دهد در منزل ویدئوها را ببینند و در کلاس به تمرین و فعالیت بپردازند.	۹۷.۳	۸۲.۰	بالا
۷	۱۸	مدل معکوس هر دانش‌آموز را متعهد می‌کند تا با دانش قبلی به کلاس بیاید.	۹۵.۳	۷۶.۰	بالا
۸	۲۸	مدل معکوس دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا دانش را از طریق جمع‌آوری و تجزیه تحلیل اطلاعات بسازند.	۹۴.۳	۷۲.۰	بالا
۹	۲۷	مدل معکوس به معلمان امکان استفاده از روش‌های متنوع تدریس می‌دهد.	۹۳.۳	۵۶.۰	بالا
۱۰	۱	در مدل معکوس، معلم می‌تواند با دانش‌آموزان تعامل بیشتری داشته باشد.	۹۲.۳	۵۸.۰	بالا
۱۱	۱۵	مدل معکوس دانش‌آموزان را قادر می‌سازد خارج از کلاس دانش بسازند.	۹۱.۳	۷۵.۰	بالا
۱۲	۲۹	مدل معکوس نقش دانش‌آموز را از مشاهده‌کننده منفعل به مشارکت‌کننده فعال تغییر می‌دهد.	۹۰.۳	۸۱.۰	بالا
۱۳	۳۱	مدل معکوس مهارت‌های سواد کامپیوتر دانش‌آموزان را تقویت می‌کند.	۹۰.۳	۸۵.۰	بالا
۱۴	۲۳	مدل معکوس اجازه می‌دهد زمان کلاس صرف تمرین مهارت‌های تفکر سطح بالا شود.	۸۸.۳	۹۶.۰	بالا
۱۵	۳۰	مدل معکوس آمادگی دانش‌آموزان قبل از کلاس را قوت می‌بخشد.	۸۸.۳	۹۵.۰	بالا
۱۶	۱۲	مدل معکوس به این معناست که دانش‌آموزان می‌توانند یادگیری کلاس درس و دنیای بیرون ارتباط ایجاد کنند.	۸۷.۳	۹۴.۰	بالا
۱۷	۲۱	مدل معکوس برای حل مشکل کمیود زمان کلاس درس با تکنولوژی به کمک معلم می‌آید.	۸۵.۳	۸۳.۰	بالا
۱۸	۶	مدل معکوس به معلم به‌عنوان حامی برای ارتقای یادگیری در طول کلاس درس نیاز دارد.	۸۵.۳	۸۴.۰	بالا
۱۹	۲	در مدل معکوس، دانش‌آموزان می‌توانند تعامل بالایی با همدیگر داشته باشند.	۸۳.۳	۷۵.۰	بالا
۲۰	۱۶	مدل معکوس پتانسیل تسهیل یادگیری فعال در طول کلاس دارد.	۸۳.۳	۷۴.۰	بالا
۲۱	۷	زمانی که به دانش‌آموزان فرصت انتخاب انجام یک فعالیت داده می‌شود، مدل معکوس ارتقا می‌یابد.	۷۹.۳	۷۷.۰	بالا
۲۲	۳۲	مدل معکوس معلمان را قادر می‌سازد به نیازهای دانش‌آموزان بازخورد به موقع دهند.	۷۸.۳	۸۷.۰	بالا
۲۳	۲۲	در مدل معکوس، یادگیری بیشتری خارج از کلاس اتفاق می‌افتد.	۷۶.۳	۸۵.۰	بالا
۲۴	۴	در مدل معکوس دانش‌آموزان می‌توانند از راهبردهای خود برای یادگیری استفاده کنند.	۷۶.۳	۸۴.۰	بالا
۲۵	۱۰	زبان‌آموزان با انگیزه احتمالاً بیشتر از زبان‌آموزان بی‌انگیزه از مدل معکوس بهره می‌برند.	۷۵.۳	۹۱.۰	بالا
۲۶	۲۴	مدل معکوس امکان یادگیری مساله‌محور و مشارکتی را فراهم می‌کند.	۷۴.۳	۷۸.۰	بالا
۲۷	۳	مدل معکوس دانش‌آموزان را قادر می‌سازد در شرایط واقعی زندگی کار کنند.	۷۴.۳	۷۷.۰	بالا
۲۸	۹	احتمالاً دانش‌آموزان با اعتماد به نفس بالا بیشتر از دانش‌آموزان با اعتماد به نفس پایین از مدل معکوس بهره می‌برند.	۷۳.۳	۰۲.۱	بالا
۲۹	۱۴	مدل معکوس به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا علایق و نیازهای خود را بشناسند.	۷۰.۳	۸۹.۰	بالا
۳۰	۱۱	مدل معکوس دانش‌آموزان را مسئول یادگیری خود بار می‌آورد.	۶۹.۳	۹۹.۰	بالا
۳۱	۱۳	در مدل معکوس دانش‌آموزان هنگام یادگیری محتوا می‌توانند پیشرفت خود را ببینند.	۶۵.۳	۸۶.۰	بالا
۳۲	۸	در مدل معکوس نیاز است دانش‌آموزان مستقل از معلم خود باشند.	۵۵.۳	۰۹.۱	بالا
			۸۴.۳	۴۸.۰	بالا

میانگین کل

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

جدول ۳ نشان می‌دهد که میانگین کل پاسخ‌های معلمان ۳.۸۴ بود که نشان دهنده سطح بالای موافقت آنان با مدل معکوس است. این نتایج با مطالعاتی (الحربی و الشمیری، ۲۰۱۶؛ زین الدین و عطاران، ۲۰۱۶؛ هیبارد، سانگ و ولز، ۲۰۱۶؛ گالوی، بری و تاکر، ۲۰۱۵) که دریافتند مشارکت کنندگان در تحقیقاتشان نگرش و درک مثبتی از رویکرد یادگیری معکوس داشتند، مطابقت دارد. با توجه به گویه‌های پرسشنامه، بالاترین میانگین مربوط به گویه شماره ۲۰، "با مدل معکوس، معلمان طراح، هدایت‌گر و تسهیل‌کننده می‌شوند" با میانگین ۱۰.۴ است و به این معناست که معلمان در مدل معکوس به دنبال تغییر نقش سنتی خود از ارائه‌دهنده صرف و منبع اصلی دانش و اطلاعات به هدایت‌کننده و تسهیل‌کننده یادگیری هستند. از طرف دیگر، پایین‌ترین میانگین مربوط به گویه شماره ۸، "در مدل معکوس نیاز است دانش آموزان مستقل از معلم خود باشند"، با میانگین ۳.۵۵ است و نشان می‌دهد معلم یک مولفه ضروری در فرآیند یاددهی-یادگیری به حساب می‌آید.

۲- برای بررسی مقایسه نظرات معلمان به تفکیک جنسیت از آزمون تی گروه‌های مستقل استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۴: نگرش معلمان درباره مدل یادگیری معکوس با توجه به جنسیت آنان

نظر معلمان درباره مدل یادگیری معکوس	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ارزش تی	سطح معناداری*
کل	مرد	۲۲	۸۱.۳	۵۰.۰	-۴۹۶.۰۰	۶۲۵.۰۰
	زن	۵۷	۸۷.۳	۴۶.۰		

* تفاوت میانگین در سطح ۰.۰۵ معنادار است.

با مقایسه میانگین و انحراف استاندارد نظرات معلمان با توجه به جنسیت آنان به این نتیجه رسیدیم که بین نظرات معلمان زن و مرد درباره مدل یادگیری معکوس تفاوت کمی وجود دارد. با احتساب تفاوت میانگین در سطح آلفای ۰.۰۵ برای معناداری نتیجه می‌گیریم که بین نظرات معلمان زن و مرد درباره مدل یادگیری معکوس از نظر آماری تفاوت معناداری وجود ندارد، چون سطح معناداری (۰.۰۶۲۵) بالاتر از ۰.۰۵ است.

۱- برای مقایسه نگرش معلمان درباره مدل معکوس با توجه به مدرک تحصیلی آنان از آنوای یک طرفه استفاده شد که در جداول شماره ۵ و ۶ نتایج آن نشان داده می‌شود.

جدول ۵: فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد نظرات معلمان درباره مدل معکوس

به تفکیک مدرک تحصیلی

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	مدرک تحصیلی	نگرش معلمان درباره مدل یادگیری معکوس
۴۹.۰۰	۳.۴	۸	فوق دیپلم	به تفکیک مدرک تحصیلی
۴۷.۰۰	۸۱.۳	۶۱	لیسانس	
۴۴.۰۰	۹۷.۳	۱۰	فوق لیسانس	
۴۷.۰۰	۸۵.۳	۷۹	کل	

مقایسه میانگین‌ها و انحراف استاندارد نگرش معلمان درباره مدل یادگیری معکوس بر اساس مدرک تحصیلی نشان داد که بین نظرات آنها تفاوت خیلی کمی وجود داشت. برای تشخیص اینکه آیا تفاوت معناداری از نظر آماری بین این میانگین‌ها وجود دارد یا خیر، از آنوا استفاده شد و نتایج در جدول شماره ۶ نشان داده شده است.

جدول ۶: نتایج آنوای یک طرفه برای دیدگاه معلمان درباره مدل معکوس با توجه به مدرک تحصیلی

سطح معناداری	آماره F	میانگین‌های دو	درجه آزادی	منشا تغییرات	نظر معلمان درباره مدل یادگیری معکوس با توجه به مدرک تحصیلی
0.302	1.217	۵۴۴.۰۰	۲	بین گروهی	کل
		۹۷۶.۱۶	۷۶	درون گروهی	
		۵۲۰.۱۷	۷۸	کل	

تفاوت میانگین‌ها در سطح ۰.۰۵ معنادار است.

جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که هیچ تفاوت معناداری در سطح آلفای ۰.۰۵ در رابطه با میانگین کل نگرش معلمان درباره مدل معکوس دیده نشد. سطح معناداری ۰.۰۳۰۲ است که بیشتر از ۰.۰۵ می‌باشد.
 ۱- برای مقایسه نگرش معلمان درباره مدل معکوس با توجه به مدرک تحصیلی آنان از آنوای یک طرفه استفاده شد که در جداول شماره ۷ و ۸ نتایج آن نشان داده می‌شود.

جدول ۷: فراوانی‌ها، میانگین‌ها و انحراف استاندارد نظرات معلمان در رابطه با مدل معکوس با توجه به سابقه تدریس آنان

انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	سابقه تدریس	نظر معلمان درباره مدل یادگیری معکوس به تفکیک سابقه
۴۲.۰	۷۰.۳	۱۸	کمتر از ۱۰ سال	کل
۴۹.۰	۹۰.۳	۲۵	۱۰ تا ۱۵ سال	
۴۵.۰	۹۵.۳	۳۶	بیش از ۱۵ سال	
۴۷.۰	۸۵.۳	۷۹		

مقایسه میانگین و انحراف استاندارد نظرات معلمان درباره مدل معکوس با توجه به سابقه تدریس آنان نشان می‌دهد که بین نظرات معلمان با سابقه تدریس مختلف تفاوت وجود دارد. برای مشخص کردن اینکه این تفاوت از نظر آماری معنادار است یا خیر، از آنوای یک طرفه استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۷ قابل مشاهده می‌باشد.

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

جدول ۸: نتایج آنوای یک طرفه برای نگرش معلمان درباره مدل معکوس

با توجه به سوابق تدریس					
سطح معناداری	آماره F	میانگین خی دو	درجه آزادی	منشا تغییرات	نظر معلمان درباره مدل یادگیری معکوس با توجه به سابقه تدریس
۱۵۰ .۰	۹۴۴ .۱	۸۵۲ .۰	۲	بین گروهی	کل
		۶۶۷ .۱۶	۷۶	درون گروهی	
		۵۲۰ .۱۷	۷۸	کل	

جدول شماره ۸ نشان می‌دهد که تفاوت معناداری در سطح آلفای ۰.۰۵ در رابطه با میانگین کل نگرش معلمان با توجه به سابقه تدریس آنان درباره مدل معکوس دیده نشد. سطح معناداری ۰.۰۵ است که بیشتر از ۰.۰۵ می‌باشد.

نتایج داده‌های کیفی: برای اعتباریابی تحقیق و رسیدن به یافته‌های مطمئن‌تر دو گروه کانونی، ۵ مصاحبه رو در رو، ۱۳ مصاحبه آنلاین با استفاده از گروه تلگرامی به‌عنوان ابزارهای تکمیلی انجام شد. در رابطه با جلسات گروه کانونی معلمان شرکت‌کننده در دوره ضمن خدمت طراحی مدل معکوس به‌صورت میزگردی نشستند و اطلاعات و داده‌های کیفی گردآوری شد. این کار توسط محقق که خود مدرس دوره نیز بود، مدیریت شد. گروه کانونی دیگری نیز متشکل از ۵ نفر معلم زبان شرکت‌کننده در دوره ضمت خدمت یادگیری معکوس در همان محل توسط محقق تشکیل شد. جلسات هر دو گروه کانونی بر سه سوال اصلی زیر متمرکز بود:

- ۱- آیا فکر می‌کنید مدل آموزش معکوس گزینه مناسبی برای تدریس زبان انگلیسی در ایران است؟ چرا؟
- ۲- آیا فکر می‌کنید مدل آموزش معکوس می‌تواند دانش آموزان را نسبت به فعال بودن بیشتر ترغیب کند و نسبت به یادگیری خود مسئولیت‌پذیر تر کند؟ چرا؟
- ۳- آیا فکر می‌کنید استفاده از مدل آموزش معکوس به معلمان در افزایش مسئولیت‌پذیری نسبت به تخصصشان کمک می‌کند؟ چرا؟

همچنین محقق ۵ مصاحبه رو در رو و ۱۳ مصاحبه آنلاین از طریق تلگرام را نیز با استفاده از سوالات بالا انجام داد. جلسات گروه‌های کانونی و مصاحبه‌ها برای دریافت پاسخ‌های دقیق‌تر به زبان فارسی انجام شد. برای تمام مراحل مطالعه کیفی پاسخ‌ها کدگذاری شدند و به‌صورت موضوعی تجزیه و تحلیل شدند. هر کدام از این موضوعات به‌طور خلاصه در ذیل بر طبق سوال مربوطه مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

اولین سوال باز پاسخ این بود: **"آیا شما فکر می‌کنید مدل آموزش معکوس گزینه مناسبی برای تدریس زبان انگلیسی در ایران است؟ چرا؟"**. پاسخ‌های معلمان چه در گروه‌های کانونی، چه در

مصاحبه‌های حضوری و آنلاین نشان داد که بیشتر معلمان نسبت به استفاده از مدل آموزش معکوس زبان انگلیسی در مدارس ایران، خصوصاً زمانی که هدف توانمندکردن و مسئولیت‌پذیر کردن بچه‌ها درباره تکالیف در منزل با یا بدون کمک والدین باشد، نگاه مثبتی داشتند. البته بسیاری از پاسخ‌ها حاکی از این بود که این مدل برای دانش‌آموزان مناطق فقیرنشین و همچنین روستاها قابل اجرا نیست، چون ممکن است تکنولوژی و اینترنت در دسترس نداشته باشند. همچنین دانش‌آموزان کم سن و سال پایه هفتم نیز به خاطر وابستگی که به معلم خود دارند و به تنهایی ممکن است در منزل نتوانند با این مدل پیش بروند. همچنین ۵ معلم نیز اظهار داشتند که مدل آموزش معکوس به اینترنت با سرعت بالا نیاز دارد، که ممکن است همیشه در مدرسه یا منزل در دسترس دانش‌آموزان نباشد. دو معلم زن نیز گفتند که والدین ممکن است به فرزندانشان اجازه ندهند از فضاهای مجازی استفاده کنند. این نگرش‌ها ممکن است به شکست آموزش معکوس بیانجامد. ۱۲ معلم نیز اظهار داشتند این روش برای دانشجویان دانشگاه مفید است، چون هر کدام از آنها تلفن هوشمند مخصوص به خود را دارند و از طریق آن به اینترنت وصل می‌شوند. در مقایسه با نظرات معلمان در گروه‌های پرسشنامه که موافقت معلمان درباره به‌کارگیری مدل آموزش معکوس در سطح بالای توافق بود، نتایج کیفی حاکی از موافقت متوسط معلمان با به‌کارگیری این روش در مدارس ایران است. شاید به این دلیل باشد که معلمان فکر می‌کنند مدل یادگیری معکوس برای گروه‌های سنی پایین مناسب نیست، هر چند به نظر می‌رسد بسیار کمک‌کننده است، خصوصاً هنگامی که در کلاس سخنرانی کم می‌شود و بیشتر فعالیت انجام می‌شود. این مدل به معلمان اجازه می‌دهد به یادگیری دانش‌آموزان عمق بیشتری دهند و به معلمان این امکان را می‌دهد که به یک طراح، هدایت‌گر و تسهیل‌کننده تبدیل شوند. یک معلم زن نیز اظهار داشت که یک مشاور آموزش زبان از وی خواسته بود برای دانش‌آموزان کلاس هفتم گروه تلگرامی تشکیل دهد و مدل یادگیری معکوس را در کلاس خود به کار برد. اما وی نپذیرفته است، زیرا اعتقاد داشته است که آنها اجازه ندارند از گروه‌های تلگرامی استفاده کنند. معلم زن دیگری که در پایه نهم مدل شبه معکوس را انجام داده بود به این نتیجه رسید که این روش برای دانش‌آموزان وی مفید بوده است و علاقه آنان را به یادگیری زبان انگلیسی افزایش داده است.

سوال دومی که از معلمان شرکت‌کننده پرسیده شد این بود که:

"آیا شما فکر می‌کنید مدل آموزش معکوس می‌تواند دانش‌آموزان را نسبت به فعال بودن بیشتر ترغیب کند و نسبت به یادگیری خود مسئولیت‌پذیرتر کند؟ چرا؟"

در پاسخ به این سوال ۵ معلم از ۲۹ نفر گفتند که این مدل به دانش‌آموزان برای جستجوی دانش و استفاده از اطلاعات در دسترس با شیوه جدید آزادی بیشتری می‌دهد. همچنین دانش‌آموزان اعتماد به نفس و مسئولیت‌پذیری بیشتری برای یادگیری خود دارند وقتی از آنها خواسته شود قبل از حضور در کلاس مواد آموزشی را تهیه کنند. هر چند یک معلم گفت نمی‌توان انتظار داشت که همه دانش‌آموزان فیلم‌ها و محتوای آموزشی که قبلاً توسط معلم تهیه شده است را در منزل ببینند. معلم دیگری با خوشبینی اظهار داشت که با این مدل یادگیری دانش‌آموزان برای تبدیل شدن به محققان کوچک در منزل و معلمان در کلاس ترغیب می‌شوند. معلم دیگری نسبت به این مدل بدبین بود و گفت که مدل آموزش معکوس به نظر می‌رسد که انگیزه دانش‌آموزان را برای یادگیری کم کند و حواس آنها را پرت کند، به خصوص زمانی که نیاز است دانش‌آموزان خودشان بدون کمک

بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در ...

معلم و والدین کار کنند. این نظر در مقابل این گویه‌های کمی تحقیق قرار دارد. "مدل معکوس نقش دانش‌آموز را از مشاهده کننده منفعل به مشارکت کننده فعال تغییر می‌دهد.." و "مدل معکوس نقش دانش‌آموز را از مشاهده کننده منفعل به مشارکت کننده فعال تغییر می‌دهد." که نمره متوسطی گرفته بودند.

سوال سوم این بود که: "آیا شما فکر می‌کنید استفاده از مدل آموزش معکوس به معلمان در افزایش مسئولیت پذیری نسبت به تخصصشان کمک می‌کند؟ چرا؟"

در این مورد معلمان پاسخ‌های متفاوتی داده‌اند و می‌توان آنها را به دو گروه تقسیم کرد. گروه اول که ۹ نفر بودند، گفتند که مدل آموزش معکوس وظایف و مسئولیت معلم را بیشتر می‌کند، به‌خصوص هنگامی که معلمان در این روش باید، با استفاده از منابع فناوری مثل ویدئوها، پاورپوینت‌ها و کاربرگ‌ها که همه وقت زیادی از معلم می‌گیرد، محیط مناسب آماده کنند. درحالی که معلمان مشغله زیادی در تدریس و تصحیح اوراق علاوه بر امور مربوط به زندگی و خانواده خود دارند. گروه دوم خوش‌بین‌تر بودند، گفتند استفاده از مدل آموزش معکوس می‌تواند به معلمان کمک کند چون بسیاری از مسئولیت‌ها را به شاگردان محول می‌کنند، و از تکنولوژی برای تشویق دانش‌آموزان به یادگیری خارج از کلاس درس استفاده می‌کنند. از این مدل، بر طبق گفته این گروه خوش بین، انتظار می‌رود به معلم کمک کند که بهتر برنامه‌ریزی کند، بهتر تدریس کند و ارتباط موثرتری با دانش‌آموزان با بهره‌گیری از ابزارهای فن آورانه ایجاد کند. این نگرش‌های متفاوت در ارتباط با مدل آموزش معکوس به نظر می‌رسد با پاسخ‌های معلمان به سوال کمی زیر منطبق است: "با مدل معکوس، معلمان طراح، هدایت‌گر و تسهیل کننده می‌شوند." که به این معناست که معلمان باید نقش جدیدی نسبت به نقش سنتی خود در آموزش ایفا کنند، به‌خصوص وقتی که مدل آموزش معکوس نیازمند حمایت معلمان برای ارتقای سطح یادگیری در کلاس درس است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

هدف این پژوهش بررسی نگرش معلمان زبان انگلیسی درباره کاربرد مدل آموزش معکوس در مدارس ایران بود. همچنین تاثیر جنسیت، مدرک تحصیلی و سابقه تدریس بر نگرش معلمان درباره کاربرد مدل آموزش معکوس را نیز مورد بررسی قرار داد. نتایج کمی نشان داد که میانگین کلی پاسخ‌های معلمان ۰.۳۸ بود که حکایت از سطح بالای موافقت معلمان دارد و هیچ تفاوت معناداری در سطح آلفای (۰.۰۵) بین نگرش معلمان درباره کاربرد مدل آموزش معکوس با توجه به جنسیت، مدرک تحصیلی و سابقه تدریس وجود نداشت. از طرف دیگر، نتایج کیفی سه موضوع مهم را در ارتباط با نظرات معلمان آشکار ساخت و آنها را در دو گروه قرار داد. گروه اول کسانی بودند که با کاربرد مدل آموزش معکوس، فقط برای دانش‌آموزان بزرگتر و به شرط فراهم بودن زیرساخت‌های لازم موافق بودند. گروه دوم با کاربرد این مدل در مدارس ایران مخالف بودند، چون معتقد بودند که ممکن است مدل آموزش معکوس بار مسئولیت دانش‌آموزان را سنگین کند، کار معلمان پرمشغله را زیاده‌تر کند و موجب سردرگمی دانش‌آموزان نیز شود. با توجه به نتایج مطالعه حاضر، محققان پیشنهادت زیر را ارائه کردند:

- ۱- کارگاه‌های آموزشی از طرف وزارت آموزش و پرورش برای آموزش معلمان برای به کار بردن آموزش معکوس در مدارس برگزار شود.
- ۲- فرصت‌های کافی برای استفاده از روش آموزش معکوس در کلاس‌های درس برای معلمان فراهم شود.
- ۳- معلمان تشویق شوند تا اقدام پژوهی‌هایی در مورد تاثیر مدل آموزش معکوس بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در مهارت‌های مختلف زبان انگلیسی را انجام دهند.
- ۴- محققان را تشویق کنند تا نگرش‌ها را نسبت به استفاده از مدل آموزش معکوس و تاثیر آن بر یادگیری خود راهبر دانش آموزان در زبان انگلیسی مورد بررسی قرار دهند.

منابع

- باطنی، محمد رضا. (۱۳۶۹). *زبان و تفکر ما*. تهران: انتشارات فرهنگ معاصر.
- برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران (نگاشت چهارم) (۱۳۸۹). دبیرخانه طرح تولید برنامه درسی ملی.
- بهروزی محمد، آموزگار، آزاده و علیپور، یعقوب، ۱۳۹۳، آسیب شناسی برنامه درسی آموزش زبان انگلیسی از دیدگاه معلمان و دانش آموزان دوره متوسطه، فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
- علی فرد، فاطمه و شمس الدین کامیاب. (۱۳۹۲) تاثیر فناوریهای نوین بر آموزش زبان انگلیسی در سطوح بالای حیطه شناختی بلوم، *اولین کنفرانس ملی آموزش زبان انگلیسی، ادبیات و مترجمی*، شیراز، موسسه بین المللی آموزشی و پژوهشی خوارزمی.
- ضیاحسینی، سید محمد (۱۳۷۶). *روش تدریس زبان انگلیسی*. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، تهران.
- گلزاری زینب، عطاران محمد. تدریس به روش معکوس در آموزش عالی: روایت‌های یک مدرس دانشگاه. *دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی*. ۱۳۹۵؛ ۴ (۷): ۱۳۶-۸۱.
- Al-Harbil, S. S. & Alshumaimeri, Y.A. (2016). The Flipped Classroom Impact in Grammar Class on EFL Saudi Secondary School Students' Performances and Attitudes. *English Language Teaching*; Vol. 9, No. 10; pp.60-80.
- Baker, J. W. (2000). *The "classroom flip": Using web course management tools to become the guide by the side*. Paper presented at the 11 International Conference on College Teaching and Learning, Jacksonville, FL.
- Bergmann, J., & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. Washington DC: International Society for Technology in Education.
- Banitt, J., Theis, S., Leeuwe, L. V. (2013). The effects of technology integration on student engagement. Minnesota: St. Catherine University
- Bergmann, J., & Sams, A. (2014). *Flipped learning: Gateway to student engagement*. Washington DC: International Society for Technology in Education.

- Bishop, J. L. & Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference Proceedings*, 30 (9), 1-18.
- Bishop, J., & Verleger, M.(2013). Testing the flipped classroom with model-eliciting activities and video lectures in a mid-level undergraduate engineering course. In 2013 IEEE Frontiers in Education Conference (FIE)(pp. 161-163). IEEE. (2013, October).
- Brown, H. D. (2007). *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*. White Plains, NY: Pearson-Longman.
- Birjandi, D.(1995),evaluation of English book in third grade of high school, English language learning. *Roshd Magazine*, 45,page 11(In Persian) .
- Chen Hsieh, J. S., W. C. V. Wu, and M. W. Marek. (2017), "Using the Flipped Classroom to Enhance EFL Learning." *Computer Assisted Language Learning* 30 (1-2): 1-21.
- Clark, K. R. (2015). The effects of the flipped model of instruction on student engagement and performance in the secondary mathematics classroom. *The Journal of Educators Online*, 12(1), 91-114.
- DeLozier, S. J., & Rhodes, M. G. (2016). Flipped Classrooms: a Review of Key Ideas and Recommendations for Practice. *Educational Psychology Review*, 1-11.
- Downs, J. M., Bishop, P. (2012). Educators engage digital natives and learn from their experiences with technology. *Middle School Journal*. 43 (5), 6-15.
- Fautch, J. M. (2015). The flipped classroom for teaching organic chemistry in small classes: is it effective?. *Chemistry Education Research and Practice*, 16(1), 179-186.
- Foote, C., Vermette, P. & Battaglia, C. (2013). *Constructivist Strategies: Meeting Standards & Engaging Adolescent Minds*.New York: Routledge.
- Forsey, M., Low, M., & Glance, D. (2013). Flipping the sociology classroom: Towards a practice of online pedagogy. *Journal of Sociology*, 49(4), 471-485.
- Fulcher,G. and Davidson.F(2008).Tests in Life and Learning:A Deathly Dialogue.*Educational Philosophy and Theory*,40(3),407-417.
- Gareis, C. & Grant, L. (2015). *Teacher-Made Assessments: How to Connect Curriculum, Instruction, and Student Learning*.2nd Edition. New York: Routledge.
- Gilboy, M. B., Heinerichs, S., & Pazzaglia, G. (2015). Enhancing student engagement using the flipped classroom. *Journal of nutrition education and behavior*, 47(1), 109-114
- Gross, D., Pietri, E. S., Anderson, G., Moyano-Camihort, K., & Graham, M. J. (2015). Increased preclass preparation underlies student outcome improvement in the flipped classroom. *CBE-Life Sciences Education*, 14(4), ar36.
- Harmer.(2001).*The Practice of English language teaching*. Longman Press.
- Helgeson, J. (2015). Flipping the English Classroom. *Kappa Delta Pi Record*, 51(2), 64-68.
- Hung, H.-T. (2015). Flipping the Classroom for English Language learners to foster active learning. *Computer Assisted Language Learning*, 28, 81-96.

- Hussey, H., Fleck, B. & Richmond, A. (2015). Promoting Active Learning through a Flipped Course Design. In Management Association, Information Resources (Eds.), *Curriculum Design and Classroom Management: Concepts, Methodologies, Tools and Application (106-130)*. Hershey: Information Science Reference.
- Keengwe, J., Onchwari, G. & Oigara, J. (2014). *Promoting Active Learning through the Flipped Classroom Model*. Hershey: Information Science Reference.
- Khan, S. (2011, March). *Salman Khan: Let's use video to reinvent education* Video on TED.com. TED: Ideas worth spreading, Retrieved April 23, /talks/salman khan.
- Kim, E. (2008). Status quo of CLT-based English curricular reform: A teacher's voice from the classroom. *English Teaching*, 63(2), 43-69.
- Lage, M. J., & Platt, G. (2000). The internet and the inverted classroom. *The Journal of Economic Education*, 31(1), 11-11.
- Lage, M., Platt, G., & Treglia, M. (2000). Inverting the classroom: A gateway to creating an inclusive learning environment, *Journal of Economic Education*, 31(1), 30-43.
- Lajoie, S.P., & Azevedo, R. (2006). Teaching and learning in technology-rich environments. In P.A. Alexander, & P.H. Winne, (Eds.). *Handbook of Educational Psychology*, (2nd ed.), (pp. 803-821). New York: Routledge.
- Lee, M. (2014). Signification of flipped classroom by sociology of classroom: Focusing on the experience of teachers. *Korean Journal of Sociology of Education*, 24(2), 181-207.
- Little, C. (2015). The flipped classroom in further education: literature review and case study. *Research in Post-Compulsory Education*, 20(3), 265-279.
- Love, B., Hodge, A., Grandgenett, N., & Swift, A. W. (2014). Student learning and perceptions in a flipped linear algebra course. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 45(3), 317-324.
- Mathews, M. (2015). BIM: postgraduate multidisciplinary collaborative education. In L. Mahdjoubi, C.A., Brebbia & R. Laing (Eds.), *Building Information Modelling (BIM) in Design, Construction and Operations (133-144)*. Southampton: WIT Press.
- Mattis, K. V. (2015). Flipped classroom versus traditional textbook instruction: assessing accuracy and mental effort at different levels of mathematical complexity. *Technology, Knowledge and Learning*, 20(2), 231-248.
- Mehring, J. (2016). Present Research on the Flipped Classroom and Potential Tools for the EFL Classroom. *Computers in the Schools*, 33(1), 1-10.
- McLean, S., Attardi, S. M., Faden, L., & Goldszmidt, M. (2016). Flipped classrooms and student learning: not just surface gains. *Advances in Physiology Education*, 40(1), 47-55.
- McNally, B., Chipperfield, J., Dorsett, P., Del Fabbro, L., Frommolt, V., Goetz, S., ... & Roiko, A. (2016). Flipped classroom experiences: student preferences and flip strategy in a higher education context. *Higher Education*. 1-18.
- Moffett, J. (2015). Twelve tips for "flipping" the classroom. *Medical teacher*, 37(4), 331-336.

- Moffett, J., & Mill, A. C. (2014). Evaluation of the flipped classroom approach in a veterinary professional skills course. *Advances in medical education and practice*, 5, 415.
- Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching & Learning*. ERIC Number: ED441344. پ.
- Nunan, D. (1988). **Syllabus Design**. Oxford University Press.
- Oberg, A. A. (1991). **Curriculum Decisions**. In A. Lewy (Ed), *The International Encyclopedia of curriculum* (PP.302-303). Pergamon Press.
- O'Flaherty, J., & Phillips, C. (2015). The use of flipped classrooms in higher education: A scoping review. *The Internet and Higher Education*, 25, 85-95.
- Ogden, L., Pyzdrowski, L. & Shambaugh, N. (2014). A Teaching Model for the College Algebra Flipped Classroom. In J. Keengwe, G. Onchwari & J. Oigara (Eds.), *Promoting Active Learning through the Flipped Classroom Model (47-70)*. Hershey: Information Science Reference.
- Ogden, L. & Shambaugh, N. (2016). The Continuous and Systematic Study of the College Algebra Flipped Classroom. In J. Keengwe & G. Onchwari (Eds.), *Handbook of Research on Active Learning and the Flipped Model Classroom in the Digital Age (41-71)*. Hershey: Information Science Reference.
- Piehler, C., (2014). *FLN Shares its Four Pillars of Flipped Learning*, Retrieved May 1, 2015 from: URL: <http://thejournal.com/articles/2014/03/12/fln-announces-formaldefinition-and-fourpillars.aspx>.
- Pink, D. (2010). Think tank: Flip-thinking - the new buzz word sweeping the US, *The Telegraph*, Retrieved May 1, 2015 from: URL: <http://www.telegraph.co.uk/finance/businessclub/7996379/Daniel-PinksThink-Tank-Flip-thinking-the-new-buzz-word-sweeping-the-US.html>
- Poore, R. (2013). Flipping the Classroom. *Focus on Boise State*, 34(1), 21-22. Retrieved May 1, 2015 from: Boise State website.
- Prashar, A. (2015). Assessing the flipped classroom in operations management: A pilot study. *Journal of Education for Business*, 90(3), 126-138.
- Ramazani-Bauer, C., Graney, J. M., Marshall, H., & Sabieh, C. (2016). Flipped Learning in TESOL: Definitions, Approaches, and Implementation. *TESOL Journal*, 7(2) 429-437.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G. Roberts, D. F. (2010). Generation m: Media in the lives of 8- to 18-year-olds. California: Henry J. Kaiser Family Foundation. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED527859.pdf> [14.10.2015].
- Richards, J. C. & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in language teaching: an anthology of current practice*. Cambridge University press.
- Rotellar, C., & Cain, J. (2016). Research, Perspectives, and Recommendations on Implementing the Flipped Classroom. *American journal of pharmaceutical education*, 80(2).
- Roth, C., Suppasetseree, S. (2016). Flipped classroom: can it enhance English listening comprehension for pre-university students in Cambodia? *Proceedings of Classic: Learning in and beyond the Classroom: Ubiquity in Foreign Language Education*

- Schultz, D., Duffield, S., Rasmussen, S. C., & Wageman, J. (2014). Effects of the flipped classroom model on student performance for advanced placement high school chemistry students. *Journal of Chemical Education*, 91(9), 1334-1339.
- Stone, B. B. (2012). Flip your classroom to increase active learning and student engagement. In *Proceedings from 28th Annual Conference on Distance Teaching & Learning*, Madison, Wisconsin, USA.
- Strayer, J. (2007). *The effects of the classroom flip on the learning environment: a comparison of learning activity in a traditional classroom and a flip classroom that used an intelligent tutoring system* (Doctoral Dissertation). ETD Center 1189523914.
- Sweet, D. (2014). Micro lectures in a flipped classroom: Application, creation and resources. *Mid-Western Educational Researcher*, 26(1), 52-59.
- Tan, E., Brainard, A., & Larkin, G. L. (2015). Acceptability of the flipped classroom approach for in house teaching in emergency medicine. *Emergency Medicine Australasia*, 27(5), 453-459.
- The Flipped Learning Network. (2014). What is flipped learning? Available: <http://flippedlearning.org/definition-of-flipped-learning/> [2016, Oct 13].
- Thomas, J. S., & Philpot, T. A. (2012, June). An inverted teaching model for a mechanics of materials course. In *Proceedings of the ASEE Annual Conference & Exposition*.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wagner, D., Laforge, P., & Cripps, D. (2013). Lecture material retention: A first trial report on flipped classroom strategies in electronic systems engineering at the University of Regina. *Proceedings of the Canadian Engineering Education Association*.
- Wallace, A. (2013, September). Social learning platforms and the flipped classroom. In *e-Learning and e-Technologies in Education (ICEEE), 2013 Second International Conference on* (pp. 198-200). IEEE.
- Webb, M., & Doman, E. (2016). Does the Flipped Classroom Lead to Increased Gains of Learning Outcomes in ESL/EFL Contexts?. *CATESOL Journal*, 28(1), 39-67.
- Willey, K., & Gardner, A. (2013). Flipping your classroom without flipping out. *Proceedings of 41st SEFI Conference*, 16-20 September 2013, Leuven, Belgium. Retrieved May 18, 2015 from: [URL:https://www.academia.edu/5153284/Flipping_your_classroom_withoutflipping_out,28,11,2013](https://www.academia.edu/5153284/Flipping_your_classroom_withoutflipping_out,28,11,2013).
- Young, T. P., Bailey, C. J., Guptill, M., Thorp, A. W., & Thomas, T. L. (2014). The flipped classroom: a modality for mixed asynchronous and synchronous learning in a residency program. *Western Journal of Emergency Medicine*, 15(7), 938.
- Zainuddin, Z., & Attaran, M. (2015). Malaysian students' perceptions of flipped classroom: a case study. *Innovations in Education and Teaching International*, 1-11.